

професійної діяльності, зокрема питання аномального розвитку дітей, їх діагностики та особливості навчання.

Актуальною проблемою постає формування поліфункціональності й багатогранності особистості педагога, який має бути провідником ідей людиноцентризму, демократичності, гуманізму, толерантності й здатним збагачувати когнітивно-пізнавальні, культурно-комунікаційні й творчо-розвивальні позитиви інклюзії. Її розв'язання потребує реалізації комплексного підходу до професійної підготовки у ВНЗ.

Кваліфікований педагог повинен володіти систематизованими теоретичними знаннями та практичними навичками й вміннями, необхідними для дотримання гігієнічних норм і вимог, розробки заходів спрямованих на збереження і зміцнення здоров'я, гармонійний розвиток дітей і підлітків. Водночас педагог несе моральну й юридичну відповідальність за збереження життя й здоров'я дітей і підлітків під час перебування в навчальному закладі.

Список використаних джерел

1. Онищенко І. Модель формування фахової компетентності майбутнього вчителя початкових класів / Ірина Онищенко // Навчання і виховання обдарованої особистості: теорія та практика. – 2012. – № 8. – С.94 – 101.
2. Освітньо-професійна програма першого (бакалаврського) рівня вищої освіти зі спеціальності 013 «Початкова освіта» галузі знань 01 «Освіта / Педагогіка» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://msu.edu.ua/wp-content/uploads/2017/07/%D0%91_01_013_%D0%9F%D0%9E.pdf
2. Освітньо-професійна програма першого (бакалаврського) рівня вищої освіти зі спеціальності 012 «Дошкільна освіта» галузі знань 01 «Освіта / Педагогіка» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://msu.edu.ua/wp-content/uploads/2017/07/%D0%91_01_013_%D0%9F%D0%9E.pdf

УДК 37.015.3:81

ВАГЕРИЧ Н.С.,
ТОВКАНЕЦЬ Г.В.
Мукачівський державний університет

ПРОБЛЕМА ДІАЛОГІЧНОЇ ВЗАЄМОДІЇ У ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІЙ ЛІТЕРАТУРІ

Педагогічна взаємодія як частина проблеми вдосконалення, гуманізації та діалогізації в системі освіти є актуальною проблемою сучасної педагогіки та підвищення ефективності освітнього процесу [1]. Термін «взаємодія» є вихідним поняттям, яке передусім вміщує риси та якості «найрізноманітніших типів та рівнів безпосереднього й опосередкованого обміну діяльностями та їх результатами, до якого так чи інакше причетні всі люди».

Проблема взаємодії у навчально-виховному процесі досліджувалася науковцями в різних аспектах. Так, характер дидактичної взаємодії між вчителем та учнем під час організації самостійної роботи досліджували А. Алексюк, А. Аюрзанайн, П. Підкасистий, педагогічну взаємодію і педагогічне спілкування як взаємодію педагога й учня розглядають О. Бодальов, І. Зимня, В. Кан-Калик, С. Кондратьєва, О. Леонт'єв. У сучасних психолого-педагогічних дослідженнях проблему діалогізації навчально-виховного процесу розглядали Ш. Амонашвілі, Н.

Антонюк, В. Гриньова, В. Кан-Калик, О. Кіліченко, О. Леонтєв, В. Мазяр, Н. Мойсеюк, С. Рубінштейн, Т. Сущенко, та ін

Н. Антонюк у статті «Діалогічний підхід у професійній підготовці майбутнього вчителя початкової школи» стверджує, що діалогічний підхід забезпечується при діалогічному спілкуванні, виокремлюючи при цьому вісім стилів спілкування педагога з вихованцями: усунений – закритий від вихованців педагог-функціонер без вираженої індивідуальності; конфліктний – ці педагоги є прихильниками методів покарання та застосування санкцій проти вихованців (різновид авторитарного стилю); потуральний – педагог надає надмірної свободи вихованцям через невпевненість у власних силах, усіляко згаджують і пом'якшують негативні впливи (аналог ліберального стилю); авторитарно-монологічний – педагог демонстративно показує свою зверхність, упевнений у власній здатності харизматично підкорювати своєю владою почуття інших людей, він за будь-яку ціну домагається зовнішнього порядку та ідеальної дисципліни; самозречений – той, хто повністю віддає свою душевну енергетику на користь іншим і, насамперед, вихованцям; такі педагоги зазвичай надто емоційні, імпульсивні; маніпулятивний – ці педагоги цілеспрямовано працюють на результат і досягають поставленої мети; паралельний – педагоги зорієнтовані на навчальну дисципліну, залучають до її вивчення вихованців, удосконалюючись самі; діалогічний – педагог і студенти спілкуються на партнерських засадах співтворчості та співробітництва. Викладач творить алгоритм взаємодії, співпраці, моделює проблему, яку вони спільно зі студентами конструктивно розв'язують [2].

Процесуальні характеристики педагогічної взаємодії розглядає Н. Мойсеюк, підкреслюючи, що для ефективної діалогічної взаємодії важливими є перцептивні уміння, тобто ті, що допомагають розуміти співрозмовника, та педагогічна техніка, які дозволяють педагогові взаємодіяти з учнями в різних ситуаціях. Так, перцептивні «уміння допомагають розуміти інших (учнів, учителів, батьків). Для цього необхідно вміти проникати в індивідуальну суть іншої людини, визначати її ціннісні орієнтації, які знаходять вираження в її ідеалах, потребах, інтересах, у рівні домагань. Крім того, необхідно знати наявні в учня уявлення про себе». Особлива увага приділяється педагогічній техніці вчителя як є сукупності умінь і навичок, необхідних для стимулювання активності як окремих учнів, так і колективу в цілому (уміння обирати правильний стиль і тон у спілкуванні, керувати увагою учнів, темпом їх діяльності, оскільки від володіння нею залежить формування різноманітних напрямів взаємодії [3].

Для успішності реалізації діалогічної взаємодії в освітньому процесі важливою є готовність педагога до такої взаємодії, яка включає:

- усвідомлення власних потреб, вимог суспільства, колективу;
- розуміння комунікативної задачі, яку слід розв'язати;
- усвідомлення цілей, досягнення яких призведе до задоволення потреб чи виконання поставленої задачі;
- осмислення та оцінка умов, в яких будуть реалізовуватися очікувані людиною дії, актуалізація особистісного досвіду, пов'язаного в минулому з розв'язанням подібних задач;

– визначення на основі особистісного досвіду щодо очікуваного результату діяльності найбільш ймовірних способів розв’язання комунікативних задач;

– прогнозування прояву своїх інтелектуальних, емоційних, мотиваційних і вольових процесів, оцінка співвідношення власних можливостей та рівня домагань із необхідністю досягнення бажаного результату;

– мобілізація внутрішніх сил та резервів психіки відповідно до зовнішніх умов розв’язання комунікативних задач з метою досягнення поставленої мети [4].

Діалогічна взаємодія може бути представлена як комунікативний процес, у ході якого відбувається не лише обмін інформацією, а й становлення свідомості особистості, смислових позицій, ціннісних орієнтацій та формування загальнокультурної та професійної компетентності.

Список використаних джерел

1. Кан-Калик В. А. Учителю о педагогическом общении / В. А. Кан-Калик.– М.: [б. и.], 1987. – 180 с.
2. Антонюк Н. Діалогічний підхід у професійній підготовці майбутнього вчителя початкової школи / Н. Антонюк [Електронний ресурс]. – Режим доступу file:///C:/Users/User/Desktop/Nvvnup_2014_8_23.pdf
3. Мойсеюк Н. Педагогіка: Навчальний посібник / Н. Мойсеюк. – К.: ВАТ «КДНК», 2003. – 615 с.
4. Мазяр В. М. Особливості організації діалогічної взаємодії на уроках в сучасній школі / В. М. Мазяр [Електронний ресурс]. – Режим доступу <http://social-science.com.ua/article/264>

УДК 373.2.091.313:613

ВАРГА І,
ЧЕРЕПАНА Н.І.

Мукачівський державний університет, Україна

ІНТЕГРОВАНІЙ ПІДХІД ДО РЕАЛІЗАЦІЇ ЗАВДАНЬ ВАЛЕОЛОГІЧНОГО ВИХОВАННЯ ДОШКІЛЬНИКІВ

Сучасний етап розвитку нашого суспільства вимагає вирішення важливих проблем, серед яких, зокрема, виховання здорового покоління, яке цінує безцінний дар, що дала природа – власне здоров’я. Зберегти умови сталого розвитку суспільства, економіки та держави, забезпечити безпеку життя і діяльності самим собі і майбутнім поколінням можна лише за умов виховання особистості з високим рівнем екологічної культури, свідомості та нормального середовища навкруги неї.

У системі сучасної освіти спостерігається тенденція до інтеграції курсів як у шкільній, так і в дошкільній ланці, що дає змогу розглядати певне явище, процес, об’єкт з різних боків, формувати у дітей цілісне уявлення про нього.

Ознайомлення дітей з навколишнім та валеологічне виховання дітей передбачає реалізацію однакових завдань, а саме: розуміти взаємозалежність людини (дитини) і природи, використовувати знання на практиці (з метою оздоровлення); регулювати своє життя і стан здоров’я в залежності від пори року, погодних умов, клімату; виконувати правила поведінки у природі; захищати природні об’єкти від забруднення та захворювань; відрізняти корисні рослини від шкідливих і забороняти своїм товаришам та дорослим користуватися ними;

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>